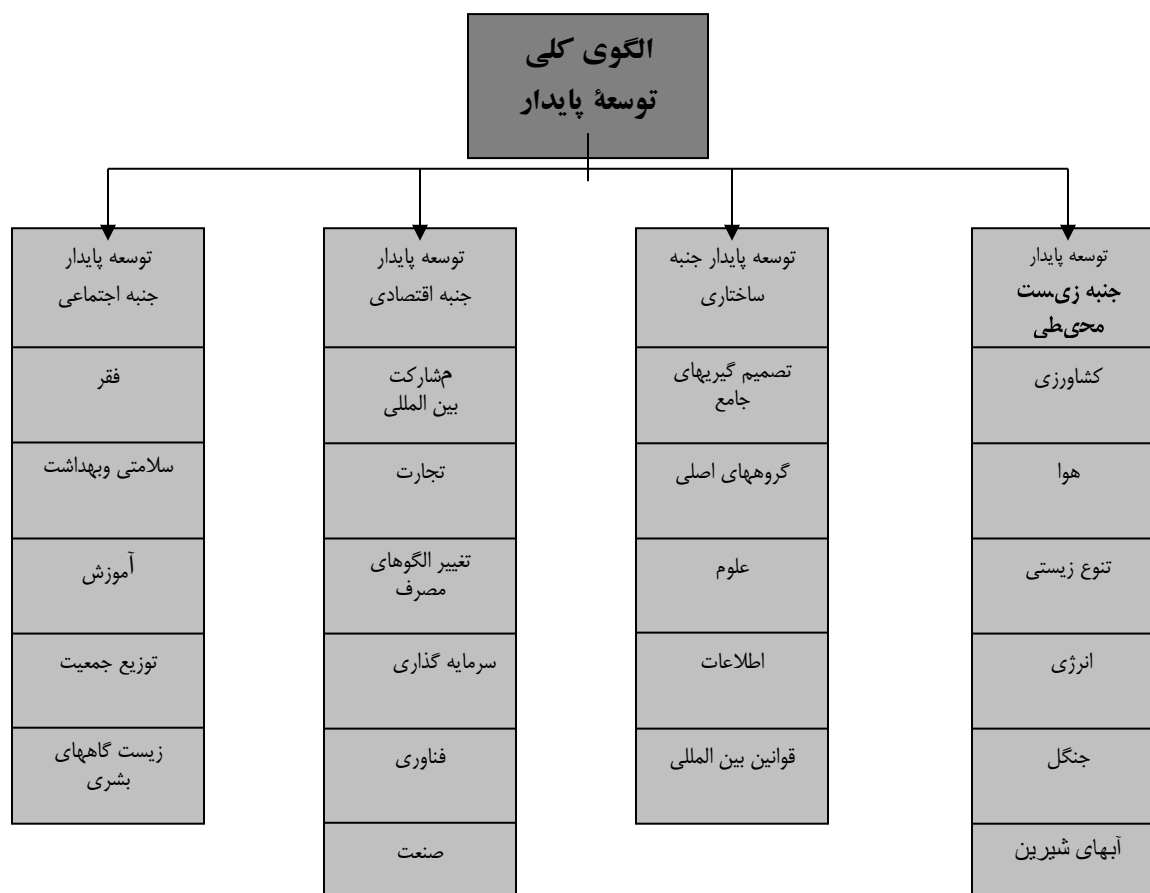

«تهیه طرح جامع توسعه پایدار»، (دکتر پرویز دوامی)

از سال ۱۳۲۷ که اولین برنامه‌ریزی جامع توسعه در ایران طراحی شد، در اکثر قریب به اتفاق برنامه‌ها، صنعت و فناوری یکی از شاخص‌ترین محورهای زیربنایی توسعه در اقتصاد ایران بوده است. یکی از مهمترین دستاوردهای این برنامه‌ها وجود صنایع متعدد، حجم عظیمی از امکانات سخت‌افزاری، مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، دانشگاههای متعدد و طیف وسیعی از استعدادها، تخصصها و ظرفیتهای علمی، فنی، مهندسی و مدیریتی در کشور است. اما واقعیت آن است که مقایسه میزان رشد صنعتی و وضعیت اقتصادی کشورمان با کشورهای نوصنتی نظیر مالزی، کره جنوبی، سنگاپور، چین و برزیل، که نظام برنامه‌ریزی مدرن آنها دیرتر از ما آغاز شده است، گویای آن است که کشور ما در حال حاضر نسبت به آنها در وضعیت بسیار نامطلوب‌تری از آنها قرار دارد. ایران هنوز وابسته به اقتصاد تک‌محصولی نفت است که ۵۰ درصد درآمدش، صرف خرید کالاهای اساسی کشور می‌گردد. بنابراین با توجه به مقایسه وضعیت کشورهای نوصنتی با ایران، به نظر می‌رسد مطالعه برنامه‌ها، سیاستها، استراتژیها و الگوهای توسعه کشورهای فوق‌الذکر و تطبیق آنها با وضعیت الگوی اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی ایران می‌تواند در تدوین طرح جامع توسعه پایدار ایران، مفید باشد و مورد استفاده قرار گیرد.

برای وصول به پایداری، الگوی توسعه کلان کشور باید با واژه پایداری همراه بوده و توسعه مورد نظر از نوع پایدار باشد. مهمترین عوامل مؤثر در توسعه پایدار عبارتند از: آزادی انسان، برابری، تعادل بین جمعیت و توسعه علوم و فناوری، توجه عمیق به مسائل زیست‌محیطی و تمرکز اصلی بر حفظ منابع انسانی آینده و ایجاد جوامعی خردمند، سالم و مرفه. الگوی کلی توسعه پایدار که مورد تأکید خط مشی Agenda21 کمیسیون توسعه پایدار سازمان ملل متحد (CSD) نیز بوده و در حال حاضر سرلوحه تلاش کشورهای مختلف جهان در مسیر توسعه می‌باشد در ذیل آمده است:

الگوی کلی توسعه پایدار

با توجه به الگوی کلی توسعه پایدار، محورهای مطالعاتی توسعه پایدار باید با تأکید بر موضوعات زیر باشد: آموزش پایدار، روشهای کارآمدتر تولید غذا در ایران، بهداشت در توسعه پایدار (بهبود بهداشت در ایران)، نقش افزایش جمعیت در توسعه پایدار ایران، مقابله با فقر و بیعدالتی در توسعه پایدار، فقرزدائی در روستاها به کمک فناوریهای پیشرفته، حفاظت و نگهداری از محیط زیست و پایگاه منابع طبیعی، آب و توسعه پایدار، غذا و توسعه پایدار، جنگلها و مراتع در توسعه پایدار، الگوهای بهینه مصرف پایدار در ایران، پژوهش پایدار، مفاهیم فناوریهای سازگار با محیط زیست، طراحی و تولید پایدار، منابع انرژیهای نو در توسعه پایدار، استراتژی تولید محصولات با کیفیت بهتر و ارزش افزوده بیشتر در توسعه پایدار نظیر خودرو و ...، بهداشت رفتاری (علوم اجتماعی) در توسعه پایدار، جایگاه فرهنگ در توسعه پایدار، تعیین شاخصهای گذر به پایداری برای اطلاع جامعه، آزادی و توسعه پایدار و مدیریت مواد زائد در توسعه پایدار

در گزارش حاضر، ضمن ارائه تعریف مختصری از مفهوم توسعه پایدار، الگوی کلی توسعه پایدار که در برنامه‌ریزیهای توسعه کشورهای مختلف جهان مشاهده می‌شود، ارائه شده است. همچنین نتایج مطالعات انجام شده پیرامون برنامه‌ها، استراتژیها و وضعیت فعلی توسعه پایدار ۳۰ کشور مختلف جهان، به تفکیک کشورهای پیشرفته، نوصنتی و کشورهای در حال توسعه، به صورت مقایسه‌ای در جداول مربوطه ارائه گردیده است و همچنین به منظور آشنائی بیشتر با روند فعالیت کشورهای مختلف جهان در مسیر توسعه پایدار، به عنوان نمونه، خلاصه‌ای از استراتژیها و سیاستهای کلان کشورهای مالزی، اندونزی، پاکستان، جمهوری اسلامی ایران، ژاپن، آلمان و ایالات متحده آمریکا، بر اساس گزارشهای ارائه شده از سوی کشورهای مذکور در فوق در قالب خط‌مشی Agenda 21، ارائه گردیده است و در نهایت منابع مطالعاتی قابل دسترسی پیرامون مفهوم و الگوهای توسعه پایدار، استراتژیها و برنامه‌ها و گزارشهای توسعه پایدار کشورهای مختلف جهان، به تفکیک کتب، مجلات، سایتهای اینترنتی، کتابخانه‌های مجازی و سازمانهای فعال در زمینه توسعه پایدار معرفی گردیده است.